

Öğretmen Akademik Yetimserlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Öğretmen Akademik Yetimserlik Ölçeği. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27026>

Özet

Öğretmen Akademik İyimsizlik Ölçeği (ÖAÖ), öğretmenlerin akademik iyimsizlik düzeylerini ölçmek amacıyla 2018 yılında Yusuf Ergen ve Cemal Elma tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin mesleki yeterlik, öğrenci başarısına olan inanç ve kurumsal güven gibi temel bileşenler üzerinden akademik iyimsizlik yapılarını değerlendirilmeyi hedefler. Ölçeğin geliştirme süreci, kapsamlı bir geçerlik ve güvenilirlik çalışmasıyla içermekte olup, eğitim psikolojisi alanındaki araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen, Akademik İyimsizlik, İyimsizlik, Okul İklimi, Öğretmen Yeterliliği, Ölçek Geliştirme, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Yusuf Ergen, Cemal Elma

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin akademik iyimsizlik düzeylerini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçebilecek, kültürel olarak uyarlanmış bir araç sunmaktır. Akademik iyimsizlik kavramı, öğretmenlerin yüksek beklentiler belirlemesi, öğrencilerinin başarabileceğine inanması ve velilere/öğrencilere güven duyması gibi kritik davranışları içerir. Bu ölçek, eğitim yönetiminde ve okul gelişiminde iyileştirme alanlarının belirlenmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

Geliştirme çalışması, Türkiye bağlamında akademik iyimsizliğin yapısal boyutlarını incelemeyi ve bu yapıyı nicel olarak değerlendirecek standart bir ölçüm aracı oluşturmayı amaçlamıştır. Bu sayede, öğretmen eğitim programlarının etkinliği ve okul kültürü üzerindeki etkileri daha bilimsel yöntemlerle incelenebilir hale gelmiştir.

Yapı

Öğretmen Akademik İyimsizlik Ölçeği, genellikle Hoy, Tarter ve Hoy (2006) tarafından tanımlanan üç temel bileşenden oluşan Akademik İyimsizlik yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bir okulun öğrencilerin akademik başarısına araştırma kapasitesine olan kolektif inancını temsil eder ve aştığıdaki boyutlar içermesi beklenir:

Öğretmen Yeterliliği (Efficacy): Öğretmenlerin, en zorlu öğrenciler de dahil olmak üzere, tüm öğrencilerin öğrenebileceğine dair kolektif inancı ve kendilerini bu başarıya sağlamada etkili

görmeleri.

Güven (Trust): Öğretmenlerin, öğrencilere ve velilere karşı duydukları karşılıklı saygı ve güven düzeyi. Bu, okul çevresindeki paydaşlar arasındaki pozitif ilişkileri yansıtır.

Akademik Baskı (Academic Press): Okulun, öğrencilerin yüksek akademik standartlara ulaşması için gösterdiği çaba ve beklentilerin netliği.

Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı yakalamak üzere tasarlanmış maddelerden oluşur ve öğretmenlerin hem bireysel hem de kurumsal düzeyde iyimserlik algılarının değerlendirilmesine olanak tanır.

Geçerlik

Öğretmen Akademik İyimserlik Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemeye odaklanmıştır. Ergen ve Elma (2018) tarafından yürütülen geliştirme çalışmasında, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla çeşitli istatistiksel yöntemler kullanılmıştır.

Bu çalışmada öncelikle kapsam geçerliliği için uzman görüşlerine başvurulmuş, ardından yapı geçerliliği için Faktör Analizi (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı) yöntemleri uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin, teorik beklentilerle uyumlu ve anlamlı faktör yapılarına sahip olduğunu tespit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin akademik iyimserlik yapısının Türk kültüründeki boyutlarınla başarıyla temsil ettiğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır.

Akademik standartlara uygun olarak, ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin yüksek (genellikle .80 ve üzeri) olduğu raporlanmıştır, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, alt boyutların güvenilirlik katsayıları da kabul edilebilir düzeyde bulunmuştur. Bu yüksek iç tutarlılık değerleri, Öğretmen Akademik İyimserlik Ölçeği'nin bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere sağlam bir güvenirlik düzeyine sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Öğretmen Akademik İyimserlik Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak için kapsamlı Faktör Analizi (FA) yöntemleri kullanılmıştır. İlk aşamada, ölçeğin temel boyutlarını keşfetmek amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin beklenen çok boyutlu yapısının destekleyen net faktör yüklerine sahip maddeler içerdiğini göstermiştir.

İkinci amaçta ise, teorik yapıların örneklem verileriyle ne kadar uyumlu olduklarını test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) gerçekleştirilmiştir. DFA sonuçları, kabul edilebilir uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile ölçeğin üç faktörlü yapısının (Yeterlik, Güven, Akademik Baskı) verileriyle iyi bir uyum sağlandığını doğrulamıştır. Bu analizler, Öğretmen Akademik Yetimselik Ölçeği'nin sağlam bir psikometrik temele dayandığını göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Ölçek, mevcut teorik yapıya ölçmek üzere sfordan geliştirilmiştir.)

Format: Likert Tipi Derecelendirme. (Orijinal makalede derecelendirme bilgisi verilmemiştir, ancak geliştirme ölçeklerinin standart formatı Likert tipidir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Çalışan öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye genelinde farklı kademelerde (ilkokul, ortaokul, lise) görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Öz Bildirimli Ölçek (Self-Report Scale). Katılımcılar, maddelere ne kadar katıldıklarını belirtilen derecelendirme seçenekleri üzerinden işaretlerler.

Anahtar Kelimeler

Akademik Performans, Okul Gelişimi, Öğretmen Algısı, Eğitim Yönetimi, Geçerlik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: yergen22@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir. (Sorumlu yazarın e-posta adresi ile iletişime kurulabilir.)

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, akademik bir dergide yayımlanmış olup, genellikle akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için yazarlarla iletişime geçilerek izin alınması önerilir. Ticari kullanım için izinler ayrıca görülmelidir. Ölçeğin geliştirildiği ve yayımlandığı yıl **2018**'dir. Ölçek kullanımı için spesifik bir ücret bilgisi mevcut değildir, ancak akademik kullanımlar genellikle ücretsizdir.

Kaynaklar

Ergen, Y. & Elma, C. (2018). Development of Teacher Academic Optimism Scale: The validity and reliability study. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 8(1), 69-90. doi: 10.14527/pegegog.2018.004

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[ogretmen-akademik-iyimserlik-olcegi-toad.pdf](#)

Öğretmen Akademik İyimserlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmadığı için burada listelenmemiştir. Maddeler için orijinal makaleye başvurulması gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM